

Sastamalan hevosista lopulta vain yksi jäi henkiin

Eläinsuojeluaiheinen mediamylläkkä

Tila, josta Sastamalan hevoset otettiin haltuun 12.6. Valkoinen rakennus toimi hevosten tallina. "Romahtanut katto", läpimitaltaan noin parin metrin ala, näkyy etualan koivun oikealla puolella. Oikealla puolella tarha, jossa pidettiin muille hevosille erittäin äkäistä siitostammaa muista erillään. Myös kolmivuotias, varsin karjas ori oli eläinsuojelutarkastuksen tapahtuessa ulkotarhassa.

"Sastamalan hevoset", yhteensä kuusi, otettiin eläinsuojelutapauksina haltuun 12.6. Tämän jälkeen ne olivat kolmisen viikkoa eläinkoti Kirpun hoteissa, jona aikana niiden kerrottiin julkisuudessa etsivän uutta kotia. Loppuviimeksi hevoset päädyttiin lopettamaan yhtä lukuunottamatta. Tapahtumain kulku on mitä erikoisin.

Sastamalan hevoset ovat puhuttaneet Suomea mediassa pian jo kuu-kauden. Kyseessä on satakuntalaisen epäilyllin eläinsuojelurikoksen esitutkiminta.

"Sastamalan tapaus oli ikävä ja samalla helppo tapaus, sillä se oli niin räikeä", sanoo tapahtumasarjan käynnistäneessä eläinsuojelutarkastuksessa 12.6. mukana ollut eläinsuojeluviranomainen, kunnan-eläinlääkäri Katri Moisala.

Tämän päivän jälkeen Moisala ei ole hevosia enää nähnyt. Ne siirtyivät samana päivänä euralaiseen Kirpun eläinkotiin, jota pyörittänyt eläinsuojeluvälvoija Tanja Koski, eläinsuojeluyhdistys Esko ry:n varapuheenjohtaja - kantava voima molemmilla.

Hevosten vaiheista on vaikea saada selkoa, sillä julkisuudessa ollut tieto ja asianomaisten toisaalta antama tieto on ristiriidassa keskenään.

Tanja Koskelta Hevosurheilu ei yrityksistä huolimatta ole saanut suoria kommentteja, vaikka hän on asian tiimoilta muuten julkisuudessa huomattavan paljon ollutkin.

Kaikki muut asiaan liittyneet henkilöt ovat pyydettyä kertoneet oman käsityksensä asioiden kuluista.

"Tässä on ollut myös niin paljon väittämiä ja sanomisia lehdistössä, joita en kaikkia ole edes sanonut, joten on hyvä, jos asiaan voi oikeasta kerralla kunnolla", Moisala kommentoi eläinlääkärin kiireidensä keskeltä Hevosurheilulle.

Moisala kertoo menneensä paikalle Sastamalaan torstaina 12.6. puolen päivän aikaan saattuaan ilmoituksen huonossa jaatassa olevista hevosista: "Poliisi kutsuttiin paikalle ja tuli paikalle noin 14.30. Kaksi hevosta oli pihalla ja loput vanhassa navetassa. Niillä ei ollut ruokaa eikä vettä tarjolla."

"Katto oli sortunut ja lautoja roikuskeli siellä täällä. Katto ei ollut sortunut siellä, missä hevosia pidettiin, mutta tätä ei voi pitää miinään lieventävänä asianhaarana, melkein päinvastoin, sillä katto olisi voinut tippua hevosten niskaan koska tahansa. Rakennus laitettiin heti käyttökieltoon rakennustarkastaja Asko Mäkinen toimesta. Tallissa oli myös paljon lantaa ja virtsaamaassa ja hevoset olivat lankuista tehdyissä kakkosnelos-karsinoissa siinä. Lankuissa ja myös seinissä törrötti nauvoja, tarhassa rautalankoja ja muuta sellaista ja niistä oli aiheutunut hevosille myös haavoja", Moisala kertoo edelleen.

Iltaapäivällä viranomaiset kävivät välillä muualla, sillä hevostenomis-

taja ei ollut paikan päällä, ja palasivat jälleen illalla, jolloin mukana oli myös eläinsuojeluvälvoija Tanja Koski ja joitakin vapaaehtoisia avustajia: "Illalla kun tulimme takaisin noin klo 20, ei hevosilla ollut edelleenkaan uutta vettä eikä muutenkaan näyttänyt mitään tapahtuneen ruokinnan suhteen sillä välillä", Moisala toteaa.

"Kaikki hevoset otettiin mukaan, ja kello 22 autot lähtivät pihasta. Hevosten hoitaja Timo Junnila ei ollut paikalla. Junnilan poika ja joitakin naapureita siinä kävi ja he olivat kyllä sitä mieltä että oli ne hevoset ruokittu. Mutta olosuhteet olivat sellaiset, ettei niissä hevosia voinut pitää. Yhdellä hevosella oli riimu kasvanut päähän kiinni ja aiheuttanut kroonisen tulehduksen, toisen kaviot olivat niin pitkät, ja kärjet nousivat maasta ylös ja se käveli vuohiset maassa. Kaikilla oli pitkät kaviot", Moisala kertoo.

Eläinsuojeluyhdistys Esko ry:n hallituksen antaman tiedotteen mukaan mukaan "kohde valokuvattiin ja dokumentoitiin". Myös poliisilla on hallussaan kuvamateriaalia, jota tullaan todennäköisesti käyttämään esitutkimuksessa.

Julkisuudessa on todettu hevosten olleen vahvasti aliravittuja, suorastaan nälkäkuoleman partaalla. Valokuvat kertovat kuitenkin muuta sikäli kuin niistä pystyy päättelemään. Valokuvissa näkyy suhteellisen hyväkuntoisia hevosia. Kaikista hevosista, kaviosta tai kokovartaloista ylipäätään ei ole julkisuudessa toisaalta vielä näkynyt kuvia.

On niinikään epäselvää mistä kuvat on mediaan toimitettu. Kuvissa esiintyvä hevosten kanssa lähes pääsääntöisesti eläinsuojeluvälvoija Tanja Koski. Poliisi ei omia kuviaan luovuta esitutkiminnan ollessa kesken.

"Nälkiintymisistä on ole ylipäätään missään vaiheessa puhunut. Tässä kohtaa media on ylidramatisoinut asioita", Moisala puolestaan toteaa.

Ruokkimatta vai ei?

Aivan naapurissa isoa maatilaa pitävä maanviljelijä oli ottanut hevosten hoidon asiakseen teini-ikäisen tyttärensä kanssa Timo Junnilan Viron matkan ajan. Tytär oli paikan päällä myös silloin kun eläinsuojeluviranomaiset aamupäivällä ensimmäisen kerran tulivat.

Timo Junnila palasi Viron matkaltaan saman päivän iltana.

"Toimitin hevosille traktorin kauhassa ruohoa ja vettä täältä tilalta monta kertaa päivässä. Ruokinnan jälkeen toin astiat takaisin omalle tilalleni. Koska Timon luona oli oriita, olin tyttären apuna joka kerta kun hevosia ruokittiin. Karsinoista nimenomaan minä olin antanut Timolle sellaiset ohjeet, että ne täytyy laittaa kunnolla sillä lailla hänen matkansa ajaksi kiinni, etteivät ne hevoset karkaile. Keväällähän oli yksi päässyt karakuun", maanviljelijä sanoo.

"Olivat ne ruokaa saaneet sen verran, että hengissä olivat pysyneet", Moisala myöntää, ja jatkaa: "Muutama niistä oli oikeinkin huonossa kunnossa, orit muun muassa. Kolmivuotias (Lancelot Boy) oli melkoisen raju ja villi, ja siitä yksivuotiaastakin (Frozen Bonesista) olisi saattanut saada vielä jotakin. Ventovuohisvarsa oli selkeästi aliravittu."

Kyytiin kohti eläinkotia lähtivät yksivuotias Frozen Bones (Crown Bones), kolmevuotias ori Lancelot Boy (Triomphe d'Arc), seitsenvuotias ruuna Ben Fox (Killer Hanover) tiineeksi väitetty, leasattu 17-vuotias tamma Cold Cruiser (Barbeque), kaksivuotias Black Navajo (American Park) ja yhdeksänvuotias Magic Pass (Bid Pass).

Kirpun eläinkodin toimesta 14.6. lopetettiin huonokuntoisimmat, riimupäitistä haavoja saanut Black Navajo ja ventovuohisinen Magic Pass.

Viikko tämän jälkeen tuli tamma Cold Cruiserista pyyntö sen omistajalle Esko Suomiselle tulla hakemaan sen takaisin kotiin.

Myös Timo Junnilan ex-puolison Anne Hietasen tyttären nimissä ollut Lancelot olisi Hietasen mukaan ollut noudettavissa takaisin 500:n euron hoitomaksuja vastaan. Myös Kari Kontiainen kertoo, että hänelle soitettiin Ben Foxin takaisin hausta maksua vastaan. Kontiainen oli tehnyt kaupat ruunasta jo aiemmin kesällä.

"Sastamalan poliisista soitettiin 22.6., että hevoset saisi noutaa takaisin kotiin. Mutta kun soitin asiasta Tanja Koskelle, hän kuitenkin sanoikin, ettei niitä niin vain tulla hakemaan", Hietanen kertoo.

"Soitin vain hevosten omistajat läpi ja neuvoin olemaan jatkossa yhteydessä suoraan eläinkotiin ja Tanja Koskeen asioissa, jotka liittyvät hevosien. Minä en tiennyt tai puhunut mistään rahasmuutoksesta, kiittää poliisi Harri Lehtimäki.

Omistajat olivat todenneet, että "koska kerran hevoset Mouhijärveltä haettiin, ne saa myös tuoda samalla tavalla takaisin".

He myös sanovat kieltäytyneensä maksamasta vaadittuja 500 euron maksuja. "Sanoin, että hevonen on tuotava samaan paikkaan mistä se haettiin. Asia jäi silleen", kertoo Kontiainen.

Hevoset jäivät eläinkotiin.

Siitostamma Cold Cruiserin omistaja Olli Suomisen huoltaja, 70 ikävuottaan käyvä Esko Suominen kävi ahkermassa omansa takaisin tasan kahden viikon päästä siitä, kun tamma oli viety Junnilalta, 26.6. "Eläinkodista esitettiin ensin, että he vievät tammun Kullon teurastamoon ja ottavat teurasrahat, sekä 500 euron hoitomaksun. Minä sanoin, että ei se käy. Jos tamma koukkuun laitetaan, minä valitsen teurastamon tästä läheltä. Hietasen teurastamon", suivaantunut Suominen toteaa. "Sanoin myös, että minä olen hevosen laillinen omistaja, ja näin ollen minä pidän myös teurasraskorvauksen".

Kiukustunut Suominen toimitti tammun teuraaksi: "Teurastamolla kysyin teurastajalta että onko tämä hevonen hänen mielestään pakko-teurastuskunnossa? Teurastaja sanoi tammun olleen poikkeuksellisen hienossa kunnossa. Otin siitä kuviani pihalla. Teurastuksen jälkeen tamma tutkittiin ja todettiin sen olleen hiljan tiine. Yhtään matoa tai kirppua siinä ei ollut", Suominen väittää.

Missä varsa nyt on? "No niin. Kukaan ei tiedä! Kukaan ei tunnusta missä vaiheessa tamma on luonut, mutta Junnila vakuutti, että vielä edellispäivänä oli varsa potkinut vatsassa kun hän oli tammun viimeksi tarkastanut", Suominen toteaa.

Kari Lohiranta, joka kävi Junnilalla edellisviikon lauantaina on varma nähneensä viimeisillään kantavan tammun: "Menen siitä vaikka valalle, että näin tiineen tammun hakiesani Junnilalta hänen poikansa traktorilla 6.6. Poika asuu vieressä, mutta traktori oli siinä samassa pihassa missä hevoset olivat. Katseltiin siinä sitten hevoset läpi, ja varsinkin katsottiin tämä tamma, joka seisoi veräjän vieressä ulkona ja söi heinää. Se oli niin tiine niinkuin nyt tiine tamma voi olla."

Varsan kohtalo on epäselvä. Toistaiseksi ainoa kiistaton fakta on, että 4.8.2008 tiineeksi tullut, useita varsoja aiemmin jo tehnyt siitostamma oli kyytiin lähtiessään ainakin teoriassa noin kahden viikon päässä lasketusta ajasta (4.7.).

"Lv-tamma ei ole varsonut tai luonut varsaa 12.6 iltana -26.6 aamu välisenä aikana", informoi Esko ry:n hallitus.

"Ei paras mahdollinen"

Epäily Timo Junnila Junnila on ollut poliisin kuulusteltavana ja asian käsittely jatkuu.

"Asia on esitutkimuksessa ja menee ajallaan syyteharkintaan", vahvistetaan Sastamalan poliisilaitokselta.

Junnila myöntää: "Navettarakennus ei varmasti ollut paras mahdollinen paikka hevosien pitoon."

Mutta jatkaa: "Nälissään minun hevosteni ei ole koskaan tarvinnut olla. Heivätkä nämä hevoset nytkään olleet välittömässä hädässä tai missään sellaisessa tilassa, että ne oli pakko heti sillä sekunnilla ja minun paluutani odottamatta kuskata sieltä pois", hän näkee.

Entä ventovuohisinen vuotias ori ja riimun vaurioitama kaksivuotias ori, jotka olivat eläinlääkärin mukaan raikeimmat tapaukset?

"Riimupää oli tullut paria viikkoa aiemmin minulle kaupassa ja vuotiaan, jota sanoimme "Vääräsääreksi" olin ostanut aiemmin keväällä. Kyllä minä huomasin melkein 50 vuoden hevoskauppiiaan kokemuksella niiden jo tullessa, että huonoja eläimiä ne olivat, mutta otin kuitenkin ne vastaan. Ajattelin, että katsotaan, jos ne vielä kuntoon saa. Liian tuikkaa riimua olin yritynyt sen toisen varsan päästä irroittaa mutten ollut siinä onnistunut, kun hevonen pomppi aina pystyyn. Vääräsääri taas oli luultavasti jo syntymästä lähtien ollut mikä oli, eikä siitä korjautunut", Junnila kertoo.

30.6.

Hevosten kohtalosta informoitiin runsaasti. Etenkin Aamulehti piti lukijoita ajan tasalla: "Eläinkoti Kirppuun tuli maanantain aikana useita yhteydenottoja, joissa tarjouduttiin ottamaan hevoset hoitoon. Suurimmaksi osaksi ihmiset haluavat ottaa hevoset ilmaiseksi. Toki joukossa on ollut muutama asiallisempikin tarjous, eläinsuojeluvälvoija Tanja Koski tiivistää", luki Aamulehden nettilehdessä 30.6.

1.7.

Aamulehti 1.7. klo 11.45: "Huonokuntoisten eläinten lopettamisesta päätetään keskiviikkona. Jos kolmelehevolle ei löydy ammattitaitoista ostajaa ja hyviä tallitiloja niiden elämä on tiensä päässä. Hevosista kolme on lopetettu jo aiemmin. Eläinlääkäri Katri Moisalan mukaan hevosista ei ole ravihevosiäkseen eivätkä ne sovellu harrastekäyttöön. Hevoset

Cold Cruiser teurastamon pihalla.

oli jätetty kuukausiksi romahtaneeseen navettaan. Nyt ne ovat hoidossa eläinkoti Kirpussa. Eläimet tarvitsevat kuntoutusta selvittääkseen koitellemuksistaan."

1.7. klo 12.39 samassa lehdessä luki: "Sastamalan räjäkötyt hevoset luultavasti lopetetaan. Kunnan-eläinlääkäri Katri Moisalan mukaan moni on ollut kiinnostunut hevosten ottamisesta. Sellaista ostajaa ei kuitenkaan ole ilmaantunut, jolla olisi oikeasti edellytykset huolehtia vaativista hevosista."

Eläinkodin nettisivuilla oli käynnissä rahankeruukampanja, johon dramaattinen uutisointi vaikutti varmasti vahvasti.

2.7.

2.7. klo 15 tuli Moisalalle puhelimitse tarjous hevosien erikoistuneelta eläinsuojeluvälvoija Essi Lemiselle ottaa kaikki kolme hevosta uusiin koteihin. Lemisellä oli tarjota hevosille heti karsinapaikat omassa tallissaan Urjalassa niiden odotellessa mahdollista uutta sijoituspaikkaa.

"Halusin tarjota apua, sillä siinä näissä eläinsuojeluasioissa on kyse. Kerroin, että minulla on viiden hevosen tallissa Urjalassa vain kaksi hevosta tällä hetkellä ja hyvin tilaa kolmelle. Mitään maksua en pyytänyt."

Lemisellä oli itse asiassa hevosille jo otattajkin katsottuina: "Vanhoja tuttuja, jotka ovat ottaneet minulta eläinsuojelutapaushoivaa ennenkin. Vuotias orivarsa olisi lähtenyt loppukseksi tululle orilaitumelle Vihtiin."

Leminen keskusteli luovuuden ehtoista Katri Moisalan kanssa, joka neuvoi tekemään kirjallisen ostarjoituksen hevosista mainitsemalla siinä hevosista koituvat kulut, jotka lupaa ottaa hoitaakseen. Näin Leminen tekikin: "Kuvittelin eläinkodin nettisivuilta lukemani perusteella, että hevosille oikeasti haettiin sijoituspaikkaa. Luulin myös samoilta nettisivuilta lukemani perusteella, että eläinkoti Kirppuun oli tulossa liikaakin eläimiä jolloin he luopuisivat ilolla näistä hevosista, sillä minun eläinkodissani oli tilaa. Mitään maksua en pyytänyt", Leminen ihmettelee. Kirjallisen tarjouksen Leminen sähköpostitti Moisalalle myöhään samana iltana.

Hänen tarjoukseensa ei kuitenkaan koskaan vastattu, sillä Esko ry ehti toimia tässä välissä kuin agenttiokuvassa konsanaan.

2.7. Timo Junnilalle soitti yksityinen naishenkilö, joka sanoi haluavansa ostaa hevoset ja sopi kaupantekopaikaksi suodenniemiäisravintola Pianon klo 19.45. Timo Junnilan kanssa tehtiin käteiskaupat 1000 euron yhteishintaan kolmesta hevosesta: Lancelot Boy:sta, Frozen Bonesista ja Ben Foxista. Hevoset siirtyivät samantien eläinsuojeluyhdistys Eskolle, seikka, mitä Junnila ei tiennyt.

3.7.

Seuraavana päivänä kaksi hevosista, Lancelot Boy ja Frozen Bones, lopetettiin.

Eläinkodin internetsivuilla tiedotettiin: "Hevosista on 3.7.09 hankittu eläinlääkärin lausunto. Lausuntoon perustuen on toimitettu seuraavasti: Kaksi hevosta on jouduttu eläinsuojelullisista syistä lopettamaan 3.7.09. Hevosten hoito ja huolenpito oli laiminlyöty jo niin pitkältä ajalta ja niin radikaalisti ettei niitä edes pitkällä ja asiantuntevalla hoidolla ja koulutuksella olisi saatu paranemaan."

Kyseenäinen eläinlääkäri oli Kati Tuomola.

Tässä vaiheessa hevoset olivat olleet jo kolme viikkoa eläinkodin hoivissa. Koko tämän ajan sekä mediassa että eläinkodin omilla nettisivuilla esitettiin hevosille koteja. Miksei sellaista sitten otettu vastaan kun sellainen ilmaantui, jää epäselväksi.

Sen enempää Esko ry:n puheenjohtaja Tero Järvelä kuin Katri Moisala eivät pysty kysymyksen vastamaan: "Vähän pansaan kautta ne Esko ry:lle ostettiin, koska omistaja ei saatu kiinni. Mutta koska osapuoli (Esko) toisaalta oli sellainen

"Ei asiallisia tarjouksia"

Palomestari Tero Järvelä on ollut Esko ry:n toiminnassa neljä vuotta mukana ja puheenjohtajana nyt kolmatta vuotta.

Tero Järvelä, kenen kautta osto- ja hoitoonottotarjoukset hevosista menivät?

TJ: "En ole oikea henkilö kommentoimaan asiaa, kun en ole ollut siinä itse mukana."

"Me emme saaneet ensimmäistään varteenotettavaa tai asiallista tarjousta. Joitakin pikkutyttöjä on soittelut. Eikä niitä siinä kunnossa olisi voinut luovuttaaakaan."

"Tanja Koski tietää tarjouksista minua enemmän. Esko ry ei ole voinut ottaa vastaan tarjouksia ennen kuin on saanut hevoset omistukseensa 2.7."

"Mitään tarjouskilpailua hevosten hoidosta ei ole ollut eikä sitä olisi voitu järjestääkään niin kauan kuin hevoset olivat yksityisessä omistuksessa."

Hevosten sanottiin useaan otteeseen etsineen sijoituspaikkaa. Miksi hevosia ei kuitenkaan annettu Essi Lemiselle, joka oli jättänyt niistä torstai-iltaapäivänä klo 15 suullisen ja myöhemmin illalla myös kirjallisen tarjouksen asiaa hoitaneelle viranomaiselle Katri Moisalalle? Eikö tarjouksia tavoittanut Esko ry:tä?

"Viimeinen vaihe oli, kun ei ollut viranomaisen lainvoimaisista päätöistä ja hevosten piti saada pois karsimasta. Junnila myi hevoset tuntemalleen yksityishenkilölle joka myi ne edelleen Esko ry:lle. Eläinlääkäri tarkasti hevoset, ja totesi, että kaikki muut paitsi yksi pitää lopettaa." LA

ostaja, jolla oli tarjota hyvä hoito ja paikka, ei minulla ollut mitään syytä puuttua asiaan. Omistajan kuuleminenhan oli ongelma koko tänä aikana. Olin antanut ukaasin Junnilalle, että 2.7. klo 16 mennessä hänen tulee ottaa yhteys minuun, tai eläimet menetetään valtiolle. Valitettavasti tämä ukaasi jäi poliisin toimesta toimittamatta perille", Moisala kertoo.

Mutta mistä Eläinkodille yhtäkin kiire ostaa jäljelle jääneitä hevosia, eihän akuuttia hätää niiden kohdalla enää kolmen viikon jälkeen ollut jos oli ollut ylipäätään missään vaiheessa?

"En tiedä sitä sen kummemmin, mutta kyllä se hätä oli tavallaan koko ajan, valtiokaan kun ei halua lähteä maksamaan kalliita hoitoja turhaan. Sitä, miksi Essi Lemiselle ei hevosia annettu, en osaa sanoa, eikä se minulle oikeastaan siinä vaiheessa enää kuulunutkaan. Kerroin kyllä Tanja Koskelle Lemisen yhteydenotosta", Moisala pohtii.

7.7.

Viimeinen henkiin jäänyt, ruuna Ben Fox kävi eläinlääkärin tarkastuksessa Hyvinkäällä. Hevonen todettiin terveeksi. Se jää eläinkoti Kirppuun, nyttemmin nimeltään eläinkoti Eskoon.

8.7.

Tanja Koski soitti Lemiselle yllättäen viisi päivää hevoskauppojen jälkeen haluten keskustella Lemisen tarkoituseristä Sastamalan hevosten suhteen. Kosken motiivi puheleluun näin jälkikäteen jäi Lemiselle epäselväksi.

"Kyllä jäi hieman erikoinen kuva tästä tapahtumasta, vain yksi hevonen on elossa, vaikka auttajia olisi ollut tarjolla. Ehkä jatkossa käytännön toteutus kannattaa mieltä hieman tarkemmin", Leminen sanoo.

Kirpun/Eskon eläinkoti

Kirpun eläinkoti on ollut eläinsuojeluvälvoija Tanja Kosken elinkeino aivan viime päivien. Lääninhallituksen valtuuttamana eläinsuojeluvälvoijana hän on toisaalta myös ohjannut eläimiä eläinkotiinsa.

"Kirpun eläinkoti lopetti toimintansa 1.7. ja Esko ry alkoi pyörittää eläinkoti toimintaa, koska halusimme, että säilyy paikka, joka ottaa vastaan kaikkia apuutarvitsevia eläimiä. Tanja Koski vaihtaa alaa ja alkaa opiskella poliisiksi, mutta hän jatkaa meillä palkatonta vapaaehtoistyötä. Meillä on nyt palkattuna kaksi eläintenhoitajaa", kertoo yhdistyksen puheenjohtaja Tero Järvelä.

LEENA ALERINI